

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

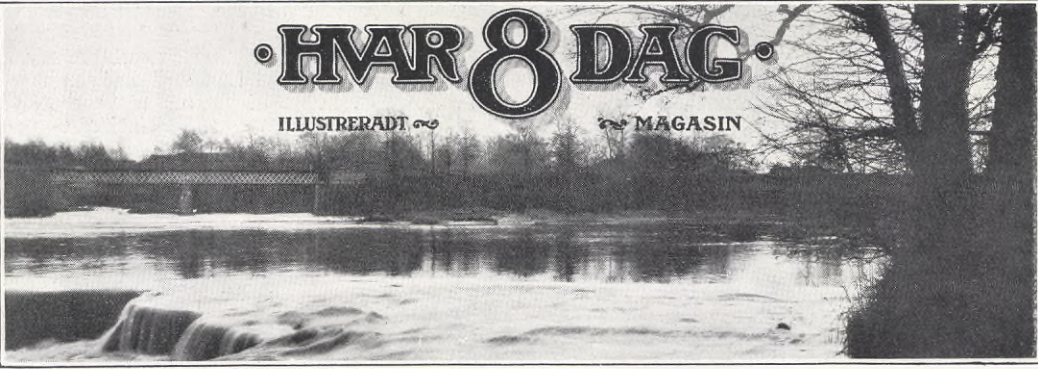
This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HVAR 8 DAG

ILLUSTRERADT

MAGASIN

MOTIV FRAN NOSSAN VID FORSHALL. — FOTO. HERBERT KARLSSON, GRÄSTORP.

15:DE ÅRG

DEN 7 DECEMBER 1913.

N:O 10

Foto Gustaf Angel, Upsala.

Klitche: Bengt Nilfversparre.

A. H. Lindström

ANDERS HERMAN LUNDSTRÖM.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

Domprosten och förste teologie professorn i Uppsala, dr Anders Herman Lundström fyllde den 28 sisl. november 55 år.

Anders Herman Lundström är född i Filipstad den 28 november 1858. Fadern var dåvarande läraren vid Bergsskolan därstädes, sedermera bergmästaren i västra distriktet, dr Carl Herman Lundström och hans maka Gustava Elisabeth Planting-Gyllenbåga. Fädernesläkten uppgifves härstamma från vallonimmigranter; den äldste med säkerhet kände stamfadern var emellertid bonde i Risinge i Östergötland. Af dess öfriga medlemmar förvärfvade sig Anders Hermans farfar ett namn i de praktiska näringarnas tjänst; det var nämligen den bekante Anders Lundström, den svenska trädgårds-skötselns egentlige grundläggare, som från dräng-tjänst kämpade sig fram till en plats icke blott i landbruks- utan äfven i vetenskapsakademien. För Anders Herman var vägen bättre lagd till rätta. Efter mogenhetsexamen i Karlstad 1877 blef han samma år student i Uppsala, aflade därstädes fil. kand-examen 1881 och ägnade sig därefter åt teologiska studier, hvilka han jämsides med hvarjehanda lärare-tjänstgöring bedref med den framgång, att han 1888 kunde bestå teologie kandidat-examen. Nu ägnade han sig åt prästerlig verksamhet, men hängaf sig tillika åt kyrkohistoriska forskningar, hvilka i sinom tid satte frukt i de tre banden om "Laurentius Paulinus Gothus, hans lif och verksamhet", ett verk, hvari denne store kyrko- och skolorganisator för första gången erhöill en värdig skildring. Främst detta men äfven ett stort antal smärre arbeten förde honom först (1898) till docentur, sedan (1898) till professur i kyrkohistoria vid Uppsala universitet. Som professor var han tillika kyrkoherde först i Gamla Uppsala, sedan i Danmarks prebendepastorat, tills han genom utnämning till förste teologie professor 1909 öfvertog den därmed förenade domprostbefattningen och kyrkoherdeämbetet i Uppsala och Vaksala församlingars pastorat.

Vårt land har ingalunda saknat kyrkohistoriska författare och särskildt från 1800-talet skola ju namn som Lars Anton Anjou och Henrik Reuterdahl aldrig glömmas. Icke dess mindre kan med en viss rätt sägas, att det är Lundström, som, om icke grundlagt, så åtminstone till blomstring återuppväckt ett verkligt vetenskapligt kyrkohistoriskt forsknings-arbete vid våra svenska universitet: det är en hans lärjunge, som nu bekläder den kyrkohistoriska lärostolen äfven i Lund. Lundström är nämligen den förste mera produktive svenske forskare på detta område, som tillägnat sig och tillämpat den moderna historiska kritikens grundsatser.

Här är icke rätta platsen att i detalj redogöra för de mångahanda intresseväckande resultat, till hvilka domprost Lundström i sina arbeten kommit. Här må blott erinras, att det var han, som mot tidigare tiders uppfattning till full evidens ådagalade, att den svenska kyrkan på 1600-talet bevarat den s. k. *successio apostolica*, d. v. s. att i vårt land vignings-följden i raden af svenska biskopar bevarats obruten från medeltiden, utan att någon lucka uppstått under reformationstidehvarivets hvälfningsår. I och för sig har ju denna sak ingen särskild betydelse, men i den anglikanska kyrkan tillmåter man den en sådan, och faktiskt är, att det till stor del var Lundströms skarpsinniga undersökningar i förevarande fråga, som banade vägen för det närmande mellan svenska och engelska kyrkorna, som inleddes med de engelska biskoparnas mycket uppmärksammade besök i Sverige år 1909. En naturlig sak var det på den grund, att Lundström insattes i den permanenta anglo-svenska kyrkokommission, hvilken i anslut-

ning till besöket kom till stånd och i hvilken utom Lundström ärkebiskop Ekman, biskoparne Billing och Rodhe samt prof. Nathan Söderblom hafva säte.

Det sades ovan, att Lundström väsentligt bidragit till det kyrkohistoriska forskningsarbetets återupplomstring. Utom genom sin lärare- och författareverksamhet har han särskildt gjort detta genom att taga initiativ till stiftande af Kyrkohistoriska föreningen (1899) och i sammanhang därmed till upprättande af den periodiska publikation för kyrkohistoriska undersökningar, hvilken från och med år 1900 årligen af denna utgifves under namn af Kyrkohistorisk Arsskrift. Och han har icke nöjt sig med att taga initiativet. Det är icke för mycket att säga, att han i båda företagen varit den egentligen bärande kraften, om det ock bör medgifvas, att han i sin lärjunge och kollega i Lund haft en god medarbetare. Vår lärdomshistorias grand old man — vi mena naturligtvis f. öfverbibliotekarien Claës Annerstedt — har i fråga om arsskriften på sin tid uttalat följande:

"En man, som i större omfattning sysselsatt sig med forskningen i svensk historia, har snart erfarit, i huru hög grad vår kyrkohistoria är sammanflätad med vår historia i allmänhet. Det är icke blott den religiösa och teologiska utvecklingen i vårt land, som af henne belyses, utan känneteckningen af vår kyrkohistoria är oundgänglig för den, som vill utforska hela vårt undervisningsväsendes vidsträckta och ännu ej tillräckligt kända område, liksom vår lärdomshistoria, särskildt för äldre tider, är på det närmaste knuten vid vår kyrkas stora personligheter. Slutligen har vår politiska historia ej litet att hämta ur den svenska kyrkans häfder, en naturlig följd af hennes predominerade ställning under medeltiden och sedermera af det politiska inflytande hon utöfvat genom prästerståndets representation på våra riksdagar ända in i förra seklets midt. Få hafva kunnat så lifligt som undertecknad känt betydelsen af en djupare kännedom om kyrkans historia, då jag förut i yngre år länge sysslade med den svenska medeltiden och sedan i snart en mansålder arbetat på teckningen af Uppsala universitets öden, i hvilka kyrkan så starkt ingripit, visserligen mest i 16:de och 17:de århundradena, men äfven sedan mera än man kan vanligen antagit.

Man kan då endast förvånas, att detta rika område för svensk historisk forskning så länge var i afsaknad af eget organ, afsedt att sammanhålla, leda och ägga det arbete, som sedan länge pågår inom dess gränser. Och det är därför ett synnerligen lyckligt grepp på rätta stället, när sent omsider domprosten Herman Lundström år 1900 skapade Kyrkohistorisk Arsskrift. Han fyllde därmed ett länge känt behof, och — det bör tilläggas — redaktionen af tidskriften har skötts på ett förträffligt sätt. Den moderna historiska forskningen har här kommit till sin fulla rätt och intressanta sidor af vår kyrkohistoria hafva blifvit belysta genom solida och intresseväckande uppsatser. Hela vårt kyrkohistoriska arbete har häraf fått en verklig lyftning".

I öfrigt har Lundström inlagt förtjänster genom utgivande af en mängd källskriiter till vår äldre kyrkohistoria, bland hvilka särskildt må nämnas arbeten af Laurentius Petri, biskop J. Rudbeckius' Kyrkiostadgar för Vesterås stift samt Upsala och Strängnäs stifts synodalakter.

1909 och 1910 representerade Lundström å kyrkomötet teologiska fakulteten i Uppsala. Han är äfven ledamot af komitén för granskning af läroböcker i kristendom vid de allmänna läroverken. Sedan 1909 fungerar han som ordförande i styrelsen för allm. svenska prästkonferensen.

KRIGSRÄTTEN I FALUAFFÄREN.

Foto, Finn, Uppsala.

Klubb: *Engt Silfversparre*

LEDAMÖTERNA I DEN MED ANLEDNING AF ÖFVERSTE F. BJÖRKMANS BEGÄRAN BESLUTADE KRIGSRÄTTEN I DEN S. K. FALUAFFÄREN: Fr. v., Major v. Västmanlands reg. A. E. Lundberg, auditören v. Uplands inf.-reg. N. H. Quennerstedt, öfversten och chefen f. Västmanlands reg. P. R. Hasselrot (ordf.), öfversten och chefen f. Uplands inf.-reg. C. E. Sandin samt öfverstelöjtn. v. Uplands art.-reg. H. Nordenfelt. Foton tagen vid första sammanträdet i Upsala den 29 nov.

På begäran af öfversten vid Dalregementet *F. Björkman* har som bekant af K. krigshofrätten förordnats, att krigsrätt skulle hafva att rannsaka rörande hvad som förekommit vid d:r *Sven Hedins* besök i regementets officersmäss i Falun den 9 sistlidne september, då d:r Hedin enligt uppgift af närvarande medlemmar af regementets musikkår skulle fällt yttranden, hvilka vid ett dylikt tillfälle efter dessas förmenande icke bort få passera utan protest. Denna krigsrätt sammanträdde första

sina förhör, komma handlingarna till K. krigshofrätten.

*

En världsmissionskongress har i dagarne hållits i Haag. Den 21 november mottogs kongressmedlemmarne af drottning Wilhelmina i audiens, efter hvilken de af drottningen inbjudits till lunch.

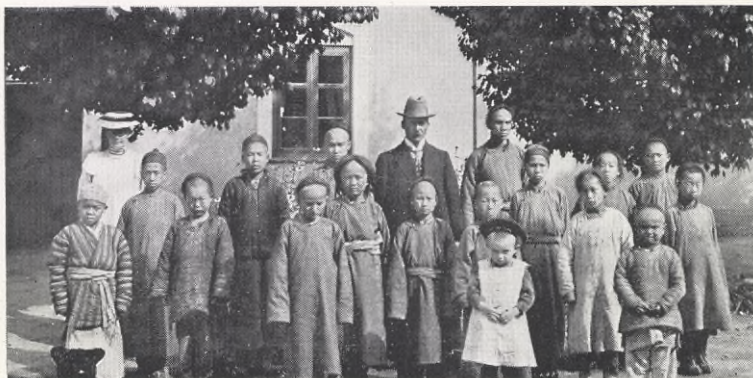

Efter fotografi.

Klubb: *Kem. A.-B. Engt Silfversparre, Sälls. Gbg.*

GRUPP AF DELTAGARE I DEN STORA INTERNATIONELLA MISSIONS-VÄRLDSKONGRESSEN I HAAG. Från Sverige be- vistades kongressen af d:r *K. Fries* (*), *K. F. U. M:s* sekreterare i Stockholm. Närmast framför d:r *Fries* sitter kongressens ordf. *J. R. Matt* från Newyork.

SVENSKT MISSIONSARBETE I CENTRAL-ASIEN.

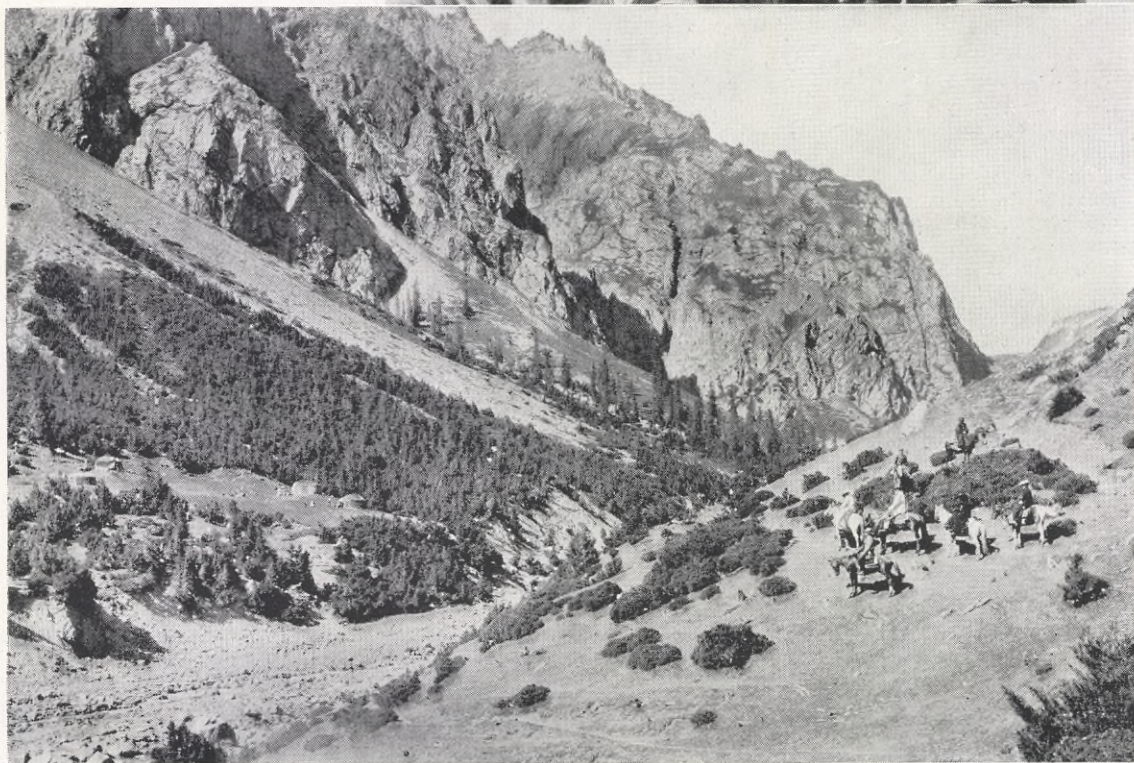
Missionssekreterare Wilh. Sjöholm gör f. n. en resa i Central-Asien för att inspektera de svenska missionsstationerna i Ost Turkestan. Från denna svårtillgängliga vrå af världen har red. af Hvar 8 Dag erhållit nedan återgifna bilder. Vår tidning har nämligen en mångårig prenumerant i staden Kaschgar — och hvar har H. 8. D. icke prenumeranter?

EN SVENSK SKOLA FÖR KINESBARN I KASCHGAR. De två europeerna i sista raden äro svenskarne missionär Ad. Bohlin och fru Törnquist.

Vidst. bild:

STORA TORGET I KASCHGAR EN TORGDAG.

HRR FOTOGRAFER uppmanas att vid insändande af bilder till HVAR 8 DAG icke uraktlåta utsättande af tydligt firmanamn och adress å respektive fotografier. Endast då angifves fotografen

BERGRESAN TILL KASCHGAR öfver bergpass som ligga nära 13,000 fot öfver hafvet

Kliddet Kom. A.-B. Drögt Sjöbergsmannen, Sjöholm - Glog.

HÖST I ÅHOLMSPARKEN.

FÖR HVA? 8 DAG AF **KARL-ERIK FORSSLUND.**

(FÖRETAL. För dem, som ännu inte äro, men snarast böra bli intresserade och verksamma medlemmar af Svenska Naturskyddsföreningen, må nämnas, att Åholmen, belägen i västra delen af Mälaren mitt emellan Strömsholm och Kvicksund, räddats undan förstörelse genom att af göteborgaren Sven Bergius inköpas och skänkas till staten såsom Sveriges 11:te nationalpark.)

SITT, sitt, var så god och sitt! ropade nötväckhanen, där han fladdrade och flängde och klättrade och klängde omkring sin käresta — från träd till träd, uppför stammen och utför igen, med samma fart och vighet antingen han sprang upp mot toppen i riktig och naturlig ställning el-

ler kilade utför med huvudet före och stjärten rakt i vädret. Ett konststycke som ingen annan vingad klättrare gör efter, och som han nu äflades att visa i all dess Halsbrytande djärfhet och smidiga elegans för sin utkorade.

De hade nyligen råkats och funnit hvarann. Båda voro födda i trakten, han i en dunge bortåt Stora Ekeby, hon på andra sidan sundet bortom Stensjö gård, nog långt ifrån hvarann för att aldrig förr ha träffats. Han var nu så pass långt hunnen i ålder och visdom, att han beslutit sig för att sätta bo nästa vår och att redan nu på hösten se sig om efter en husfru.

I Åholmsparken skulle de bo, det fick han snart klart för sig under sina ströftåg. Han hade t. o. m. flera olika våningar på förslag. Där fanns godt om gamla ekar och lindar med både stora och små hål i stammen, de allra präktigaste krypin som lätt kunde förvandlas till de allra hemtreiligaste kamrar. Men hvilket det skulle bli, det skulle hon själf vara med och bestämma, när han väl funnit henne, den rätta.

Han fann henne snart. Han kände nästan vid första blicken, att det var hon och ingen annan. Hon var det finaste och ljufvigaste han sett i sitt unga lif. Det mjuka hvita bröstet, den sammetsgråa kappan på ryggen, det svarta bandet genom ögonen, de bruna vingarna med deras ljusgråa tvärstrimmor i det stilfullaste mönster, allt var fulländadt och bedärande. Och tänk, den varmt orange-röda undergumpen! Och Herre Gud, hela den smärta lätta gestalten, ett under af liffullt och väl-vuxet behag!

Han var själf en kvick och välskapad yngling och fann nåd för hennes ögon. De hade intet skäl att dröja med förlofningen eller hålla den hemlig. Och det befanns att hon också hälsat på i Åholmsparken och drömt om någon stilla vrå därinne för sina återstående dagar. När hon blygt berättade den drömmen, rusade han yr af förtjusning rakt uppför stammen på en skyhög gammal björk och ropade sitt allra muntraste och klangfullaste sitt — sitt — sitt — rätt — rätt — rätt!

Dit skulle de nu tvärt på skiivan för att se på rum.

De flögo öfver landsvägen vid gårdarna kring Mellansundet. Där stodo några ekar, de vackraste i hela nejden.

— Här skulle man kunna bo, tyckte hon och slog ner i en af dem. Inte för att hon menade något allvarligt med förslaget, men hon kunde lika litet som han låta bli att slå till på hvarenda träd-stam i deras väg för att leta efter larver och kryp i barksprickorna eller kanske bara för att få sig en treilig och uppriskande klättring till omväxling med flykten.

— Kanske, svarade han. Men det är något konstigt med de här gubbarna. Si här!

Han hackade med näbben på en fyrkantig grönmalad järntafla, som satt fastskruvad vid stammen.

— Nå, låt bli det där! sade plötsligt en grof gam-

mal röst ur ekens krona. Ge er härifrån bara, annars blir det stämning och böter. Schas!

Nötväckan flaxade skrämnd sin väg och slog ner i en ek bredvid. Den hade en mildare klang i sitt brus.

— Nå, så farligt är det inte, sa den. Vi är fridlysta förstå ni. "Naturminnesmärke, fridlyst enligt lag", står det på oss allihop. Det blef gjordt i sista stund, som ni ser.

Ja, sannerligen. En hel skara ståtliga ekar växte på kullen, med vida, vackert hvälfda kronor, som jättestora hattsvampar på tjocka pelare till fötter. Men skaran hade glesnat, mellan dem stodo flera väldiga stubbar i gräset, de glattaste och rymligaste dansbanor för småfåglar, och bredvid hvar och en låg den afkvistade stammen af en gammal ek, som en jättebål med afhuggna lemmar, eller som en ofantlig kanon, kvarlämnad på slagfältet efter en stor drabbning.

— Det där är människans verk, sade den eken som talat först. Sânt roar hon sig med.

— Ja, sade den andra. Men det är också hon som räddat oss. Hon är ett underligt djur, men man får vara rättvis. Nu rör ingen människa oss mera — och inte er heller, om ni bo hos oss. Här få ni husfrid, småttingar. Slå er ner bara!

Han sträckte på sig och पोste, så den prydliga taflan riktigt skulle synas, och alla de andra gjorde likadant. Men nötväckorna tackade och flögo sin väg, det var inte här vid landsvägen och gårdarna, de drömt sitt hem, det var bara förgården till paradiset.

De flögo genom en skogsdunge, öfver en åker, öfver en smal vasskantad å, nästan alldeles igen-växt, men ännu med en gammal halfmurken bro.

Och där på andra sidan började härligheten. Där låg en gammal gård, men manbyggnaden var borta, och stall och ladugård och lada stodo tomma med trasiga halmtak och gapande dörrar och fönster. På den närmaste kullen växte några resliga enar, pyramidformiga och höga som cypresser. Bland dem stodo några ekar, en åldrig hängbjörk, liksom svept i släpande guldgult spetsverk, och en gammal lind, huvudet högre än alla de andra.

Det unga paret dröjde en god stund på kullen, flög från träd till träd, letade kryp och lekte tafatt, och stannade längst hos den gamla linden, som var ett helt stort slott för sig. Där gick en hög och bred port genom stammen nere vid marken, barken var ett nät af djupa fåror och hårda åsar mellan dem, och där fanns en massa rum, stora salar och små trefsamma tornkamrar, somliga redan upptagna men andra ännu outhyrda och lediga.

De snokade i alla springor och tittade in i alla hål, snodde rundt stammen, kilade upp och ned och ut och in. Men de stannade inte heller där. Där var för glest beväxt, där luktade för starkt människa och tamboskap. Marken hade betats i årtal, och träd hade huggits. Längs stigen in i parken stod en lång rad låga stubbar, halft öfvervuxna af plantor och ungräd med blad som jättehänder, liksom öppna och sträckta för att gripa en liten fågels kropp, och utan en stam ännu med ett hål att krypa in och gömma sig i.

De flögo öfver stigen, in i parken — eller rättare sagt urskogen. En urskog af alla landets ädla löfträd: ek och bok, lind och lönn, ask och alm, oxel och rönn; en och annan sällsynt björk, några Sykomor-lönnar med bladen fint gräskimrande på undersidan,

några Weymouthtallar med finstråliga knippen af långa barr och silverglans öfver sin grönska. Alla skyhöga med täta vida hvalf till kronor, ett sammanhängande tak bildadt af de otaliga kvistarnas hoptrasslade nätverk, buret af tusen sinom tusen grenar som ett virrvarr af bjälkar, krokiga och raka, grofva och smäckra, och af alla stammarnes pelare, blanka och släta eller refflade och knöliga, stundom till halftva sin höjd öfverklädda med väggmossans glänsande guldgröna sammetspäl.

I den solskimrande skymningen under kronhvalven frodades en växtlighet så rik, att man kunde drunkna och fastna i den. Det var trädteflningar och plantor med oformligt stora blad på grenarnas smala spön. Det var allsköns buskar: ljusbladiga olvonbuskar med klungor af bär som röda glaskulor, taggiga stängsel af surtorn med hvassa sågkanter på bladen och smala röda bär i ymniga klasar; ogenomträngliga hagtornshäckar och tofvida snår af slån med stora blåa bär och alla grenar och kvistar tjockt beklädda med renlaf, liksom omlindade med krusiga gråa spetsar.

Genom parken slingrade tusen gräsbevuxna stigar och gångar, en villsam labyrint under den gulnande grönskans tunnlar och hvalf. Här och där öppnade sig en solig gräsglänta, som en öppen gård i den vidsträckt sagoborgen. Där växte tjocka ormbunksnår som jättebuketter af breda gröna plymer. Där grönskade blad af blåsippor och konvaljer, aklejer och jordgubbar, där blommade ännu rödklint och röllika, älggräs och midsommarsblomster, och ringde små bleka bläcklockor med spröd och tunn ton och höga storklockor med mäktig tämpelklang.

De flögo hit och dit därinne, klängde högst upp i de sollysta kronorna som vaggade i stark blåst, fladdrade bland de fallande löfven som dansade och prasslade, dök ner i buskarna och örtsnären. Det var sannerligen ett paradiset och en fäst! Bär och ollon, frukter och frön af alla slag, ett furstligt kalas. De kilade som rättor längs stammarna, tumlade från gren till gren, hängde med ryggen ner under kvistarna och gungade, pickade och hackade på barken, kikade in i hvar spricka och vrå.

De ropade och hvisslade — si — si — si, titt — titt! Ingen människa syntes eller hördes, ingen fara, pytt-pytt! En gröngöling hamrade på en stam, några talgoxar och entitor kom farande, smackande och snatrande — gräshopporna spelte fiol i gläntorna, blåsten sjöng i kronorna och löfven prasslade, eljes inte ett ljud.

De följde parkens gräns, där en gammal kullfallen silvergrå gårdsgård låg halft gömd i buskarna. De besökte Snöbollsslätten, där alla buskarnas grenar voro behängda med bär som med bländhvita småfågellagg, och körsbärsskogen, där gamla fruktträd i rader och grupper stodo i stilla samspråk i de vida gräsmattorna. Det var körsbär och plommon, stora päronträd med grenarna tjockt lavklädda, som väldiga gråa korallbuskar, och gamla aplar dignande under gyllenröda surkartar.

De susade genom bokallén, en pelargång af glansgråa runda kolonner. De skulle gärna ha stannat där, marken var beströdd med taggludna fruktskal och läckra brunglänsande ollon under bokarna och med små näpna skålar och stora bronsägg under ekarna. Men de vågade inte — något stort djur hade gjort besynnerliga märken i bokarnas bark med sina hvassa klör, båda undrade öfver dem.

— Människan förstas, brummade en röst, det var en af de äldsta bokarna. Kläffingrig som vanligt, allt ska hon peta på, hvarenda stam och sten ska hon sätta sina flugfläckar på som visitkort. Det

är väl enda sättet för de flästa att få sina kära namnbokstäver bevarade till eftervärlden!

De fladdrade upp till kullen därofvanför. Det var den vildaste vrån i hela parken. Ett nät af halft eller helt öfvervuxna stigar som korsade hvarann mellan buskar och block — block och buskar hvart man såg, ett stort huller om buller, och här och där i moraset ruiner af byggnadsverk som tycktes urgamla, mångtusenåriga.

Där låg en stenmur i en vid halfcirkel, som en gammal halft nedriiven skans eller borgmur. Där stod mosstäcka rösen och kummel med stensöta i skrymslen och rännor. Där låg en grotta utan tak, med en bred torfbänk längs den höga muren mellan ett par jätteblock, nu klädd med en tjock bonad af gräs, broderad med stinknäfva, prästkragar och röllika. Och en bit därifrån en hög fyrkantig blockmur, liksom grunden till ett litet försvunnet urtidstämpel. En trappa af stora hällar ledde ditupp, och på det ojäma golvet låg en matta af mossa, öfverdragen med stinknäfvans fina bladverk som med en grön spetslöja med små röda blomstjärnor. Och ur blocken sköt små almpantor upp med breda sträfvä blad.

Här funderade de två allvarligt på att slå sig ner. Här fanns många våningar att välja på. Sitt — sitt! ropade han oupphörligt och förde henne från träd till träd.

Det var särskildt ett par präktiga ekar och ett par gamla lindar som lockade dem. Den ena linden låg kullvräkt, bara skalet kvar, en stor rymlig sal med en hop skumma hörn och små fridfulla sidogemak. Men den lefde än, från den fallna torra stammen sköto flera höga raka grofva grenar mot skyn, en hel dunge på väg att växa upp ur den snart multnade stamfaderns kropp.

Den andra var själfva Stora Lind, hela sagorikets kung, som stod i närheten af kullen. Skyhög, med den mäktiga stammen knäckt och bruten halfvägs till toppen, krönt af de vidunderligaste knölar och utväxter, och från dem strålade grenar ut åt alla håll, ett famnande jättehvalf spändt öfver ett helt hörn af parken.

Där snokade och lekte de länge. Titt — titt — här är bäst, här är riktigt präktigt! ropade han gång på gång.

Då hördes tunga flaxande vingslag lyfta ur en närbelägen krona, och några stora mörka kroppar skymtade genom löfverket, kämpande mot blåsten — kråkor eller kajor, hvilketdera kunde de ej se. — I detsamma kom en ekorre farande med ett långt viggt skutt från närmaste träd, klättrade kvickt uppför stammen och dök ner i ett svart hål.

Hon låtsades inte om att hon blef skrämmd och ängslig, men hon föreslog att de inte skulle bestämma sig än, det fanns ju mycket kvar som de inte sett, de borde undersöka hela parken riktigt grundligt för att inte ångra sig sen.

Han höll med, fast en smula motvilligt, och följde henne bort på nya upptäcktsfärder.

De sväfvade hit och dit och kors och tvärs. Och så kommo de omsider till en sista utkant, yttersta udden mellan Lillsundet och Mellansundet.

Där skymtade något vitt bland kronorna, och där lågo flera små hus och lyste, djupt inslumrade i solskenet.

Först kom en stuga med ett par rum, stängd och tom. Askar och almar öferskuggade den, och den stod till knäna i yvig ogräsgrönska: nässlor och groblad, maskros och mjölkdistel, korborrar och krusbärsbuskar, rosenmalva med stora skära blommor och torra bruna snår af blågull.

Längre fram låg en paviljong med gulhvit rapp-

Forts. å sid 160.

STOCKHOLMS GYMNASIKFÖRENING I AMERIKA.

Efter fotografi.
SVENSKA OLYMPISKA SÄLLSKAPETS I FÖRENTA STATERNA HYLLNING DEN 13 NOVEMBER. Langst i fonden märkas bl. a. konsul Clarholm, v. konsul Puke, löjtnant Holmberg, kapten Silfverstolpe, redaktör Chas. Johanson, pres. J. Aspegren m. fl. Källort: Kem. A.-B. Bengt Silfverparre, Statim-Gbg.

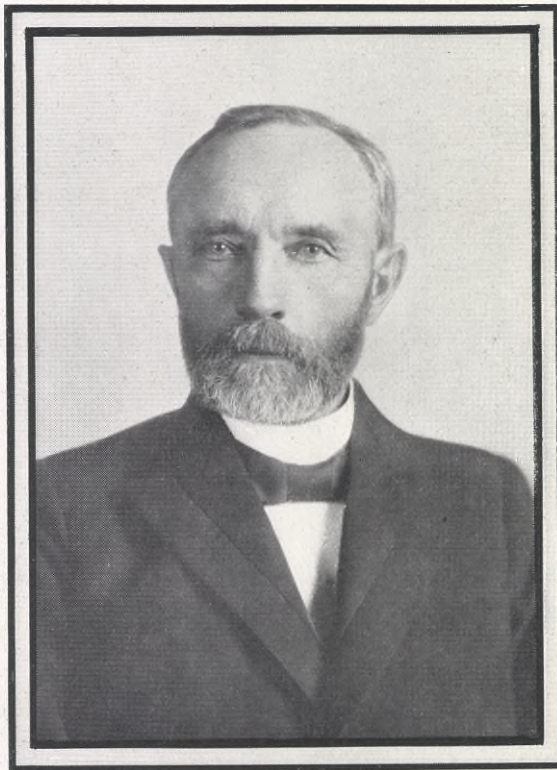
Efter fotograf.
INBÖRDESKRIGET I MEXIKO. En just anländ ögonblicksgatubild tagen i Torreon och som talar för sig själf. Text å sid. 156. Källort: Kem. A. E. Bengt Silfverparre, Statim-Gbg.

Erkebiskop J. A. Ekman afled å Akademiska sjukhuset i Upsala den 30 nov.

Sorgebudet kom i viss mån oväntadt, när de meddelanden om ärkebiskop Ekmans hälsotillstånd, som under de närmast föregående dagarne utsändts, syntes vilja lämna hopp om ett tillfrisknande.

Johan August Ekman var född den 26 nov. 1845 i Hjälsstad i Västergötland och utgånngen från ett fattigt soldat-hem. Efter skolstudier i Mariestad och Skara absolverade han 1865 studentexamen och fortsatte sedan sina studier vid Upsala universitet, där han 1869 aflade teologisk-filosofisk examen, inom kort följd af prästexamen. Bredvid den under de närmaste åren af ekonomiska skäl bedrifna verksamheten som lärare i skolor och som kateket i olika församlingar i hufvudstaden fann han tid för fortsatta teologiska studier, blef 1876 teol. kandidat och erhöll året därpå förordnande till docent i exegetisk teologi vid Upsala universitet samt utnämndes 1887 till professor i teologiska prenotationer och teologisk encyklopedi. Efter att vid jubelfästen 1893 ha erhållit teol. doktorsvärdighet blef han 1896 förste teol. professor och domprost i Upsala samt kallades 1898 till biskop i

H. & D:s STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Klische: Bengt Sjöversparre.

F. 1845. † DEN 30 NOV.

Västerås stift efter biskop Billing vid dennes förflyttning till Lunds stift. Då Sveriges erkebiskopsstol genom Anton Niklas Sundbergs fränfälle år 1900 blef ledig och skulle återbesättas, utsågs Ekman till dess nye innehafvare.

Till sinnesläggningen en fullständig motsats till öreträdaren, kyrkofursten som med liffull häg deltog i dagens alla strider, de världsliga lika väl som de andliga, har Ekman som den religiöst hängifna natur han var under sin tretton år långa ärkebiskopstid, helt vikt sin rika begåfning, sin kraft och vidtomfattande lärdom åt kyrkans tjänst. En fridens man har han medlat mellan de olika kyrkliga riktningarne och visat förstälse för den nya tidens idéer utan att dock någonsin dagtinga med sin öivertygelse. Personligen en utpräglad och ädelboren karaktär tillvann sig ärkebiskop Ekman af alla dem, med hvilka han kom i beröring, vördnad och kärlek.

Närmast sörjande stå efterlevande maka, född Petersson, samt syskon.

Efter fotografi.

TÄRNÖ SLOTT.

Klische: Bengt Sjöversparre.

Tärnö gamla historiska slott i Södermanland härjades den 24 nov. af en häftig eldsvåda, hvilken af den ståtliga byggnaden kvarlämnade endast yttermurarne och enstaka partier af den med stenhvalf försedda botten-våningen. Slottet hade sedan fyra år stått obebodt men några af dess rum togos den 10 nov. i bruk för en husförhörsförrättning och det antages att vid uppeldningen gnistor trängt ut genom någon bristfällig rökgång och nu, efter att hafva legat och pyrt, vallat branden. Vid eldsvadan gingo en mängd värdefulla taflor förlorade, däribland ett par märkliga målningar, Per Hörbergs "Gustaf Vasa i Tärnö källare", hvilken upptog hela väggen i matsalen, samt "Gustaf III i kretsen af sin familj", äfvensom porträtt af Gustaf Vasa, Johan III, Karl XI, Fredrik I, Ulrika Eleonora m. fl. Slottets dyrbara bibliotek blef jämväl förstörd. Bland de historiska minnen som gingo förlorade var äfven den s. k. Vasastocken, en två m. lång bjälke, i hvilken enligt traditionen Gustaf Erikson Vasa, då han vid tiden för Stockholms blodbad höll sig dold i Tärnö källare, skall hafva gjort en del inskärningar.

(Forts. å sid. 156)

DEN HISTORISKT RYKTBARE "VASASTOCKEN", som nu blef lågornas rof.

GUSTAF II ADOLF
porträtt i olja efter Mierevelt.

KARL XII
porträtt i olja efter David von Krafft.

Rijksmuseum i Amsterdam.

Rijksmuseum bildades 1808 af konung Louis Bonaparte och 1885 uppfördes den nuvarande storslagna och vackra byggnaden i holländsk renässans, prydd med tvänne torn och skulpturarbeten samt omgifven af vackra trädgårdsanläggningar.

Bottenvåningen innehåller vapen, uniformer, skulptur- och guldsmedsarbeten, förhistoriska föremål, möbler, porslin och en intressant samling holländska folkdräkter samt husgeråd. Museet äger icke mindre än 400,000 gravyrer och handteckningar. I öfvervåningen är det världsberömda tafvelgalleriet beläget med sina till omkring 3,000 n:r uppgående målningar af såväl gamla som moderna mästare af olika skolor. Arbeten af Rembrandt, Frans Hals, van der Helst, Bol, Gerard ter Borch, Dou, A. van Dyck, Th. de Keyser, Q. Massys, van Mabuse, van Ravesteyn m. fl. äldre målare märkas, hvilka utfört de kolossala porträttgrupper af olika korporationer, interiörer och mindre taflor samt porträtter, på hvilka galleriet är så rikt. Samlingarne äro ovanligt väl konserverade och smakfullt ordnade. En fullständig, rikt illustrerad katalog utgifves hvarje år, hvilket inte är det vanliga i de stora konstsamlingarne på kontinenten.

Genom generaldirektören van Riemsdijks tillmötesgående har

följande i museet befintliga svenska porträtt fått för H. 8. D. fotograferas:

1. Gustaf II Adolf.

Porträtt i olja, kopia af okänd konstnär efter Michel Janze Mierevelt (Miereveld).

Konungen är klädd i pansarrustning med nitar, stor nedliggande fyrkantig spetskrage samt fältbindel med broderade kronor öfver högra axeln. Fältbindeln har dock ej guldspetsar, hvilka vanligen förekomma på denna typ. Ram med oval. Af Gustaf II Adolf finnas såväl här i landet som i utlandet, särskildt i Tyskland, ett oöfverskådligt antal porträtt i såväl olja som i gravyr, hvarjämte naturligtvis präglats medaljer och modellerats byster af mer eller mindre konstnärligt värde. Gripsholmssamlingen har endast få porträtt af konungen. De bästa äro målade af de utländska konstnärerna van Dyck (München) och Mierevelt. Hvar miereveltska originalet finnes vet man emellertid ej. Denne konstnärns framställning af hjältekonungen anses vara den fördelaktigaste och de allra flesta afbildningarne hafva just denna typ, för hvilken konungen dock aldrig suttit modell.

Michel Janze Mierevelt, holländsk porträttmålare född 1567 i Delft. Fadern var guldsmed.

DROTTNING KRISTINA miniatyrporträtt af okänd konstnär, något förstoradt.

KARL XI.
Ryttarbild i olja af D. K. Ehrenstrahl.

Kliche: Bengt Sjöström.

Sonen sattes tidigt i lära hos Willem Willemsz och Augustijn van Montfoor, Antonio Blockland i Utrecht, samt gravören Hieronimus Wierz. Mierevelt utbildade sig snart till en så skicklig porträttmålare att Carl I af England ville fästa honom vid sitt Hof. Konstnären föredrog dock att stanna i Holland. Flere tusen porträtt hafva utförts på hans verkstad, men han har dock ej själf målat alla dessa, utan större delen hafva fabricerats af lärjungarne, bland hvilka de förnämsta äro Jan van Ravesteyn, Paulus Moreelse samt sönerna Pieter och Jan Mierevelt. Hofmålare hos huset Nassau-Oranien fick han mycket beställningar äfven från utlandet. Å Gripsholm förvaras ett utmärkt porträtt af Axel Oxenstierna och i Nationalmuseum i Stockholm ett dylikt af Fredrik V af Böhmen. Då Mierevelt var svärfar till den skicklige kopparstickaren Wilhelm Jacobz kom hans arbeten att förevigas med grafstickeln. Mierevelt afled 1641 i Delft i goda ekonomiska omständigheter samt ärad och aktad af alla.

2. Drottning Kristina.

Miniatyrporträtt af okänd konstnär. Drottningen har långa krusiga lockar, som hänga ned öfver öronen, i hvilka sitta ett par stora pärlor. Håret är prydt med ett band af runda pärlor. Om halsen har drottningen ett pärlhalsband. Klädning med djuprund uringning samt såsom prydnad å denna ett af fyra öglor bestående smycke.

Medaljongen är å baksidan försedd med en blom-

stermålning och ett krönt monogram. Porträttet, som ju är mycket vackert, har ej någon af de vanliga typerna. Många porträtt finnas af drottning Kristina t. ex. såsom barn målning af Elbfas. HOLLÄNDAREN Wucktors och Beck samt fransmannen Sebastian Bourdon hafva utiört synnerligen vackra porträtt af den konstälskande drottningen. Bland miniatyrporträtten hafva redan tvänne utförda af Signac och Petitot förekommit i afbildning (denna tidning N:o 46 och 49 årg. 1913). Förträffliga gravyrer hafva dessutom gjorts af Merian, Soutman, Falck etc.

3. Karl XI.

Ryttarbild i olja af David Klöcker Ehrenstrahl. Konungen, som målats såsom segrare i slaget vid Lund 1676, har å hufvudet mörk allongeperuk, hatt samt är iförd blå rock med krage och foder af hermelin. Å händerna gula kraghandskar. I höger hand håller Karl svärdet och med den vänstra tyglarne. Hästen, som är hvit, har sadel med pistoler instuckna i hölster. Bakgrunden utgöres af ryttarskaror och närmast konungen synes en fana samt en häst, som stupat. Porträttets storlek är 320+275 cm. Följande inskription finnes målad å detsamma: "Carolus R. Svec. In Prelio Lundensi D. 4 Dec. A:o 1676."

Målningen, som är synnerligen vacker, har fått sin plats i själva trappuppgången till museet. Förut har det varit magasinerat i Mauritshuis i Haag.

Ehrenstrahl har målat ett annat ryttarporträtt af Karl XI såsom ung, klädd i romersk dräkt (Drottningholm). Konungens ryttarbild af D. v. Krafft, kopia efter Ehrenstrahl finnes å Gripsholm.

Ehrenstrahl var under sin vistelse i Amsterdam elev af Jurriaen Jacobz, innan han kom till Sverige 1651.

4. Karl XII.

Porträtt i olja (midjebild) måladt af David von Krafft (kopia). Konungen är klädd i sin vanliga enkla blåa uniformsrock samt svarta lindade halsduk. Porträttet, som 1884 skänkts till Rijksmuseum af generalsekreteraren i örlogsdepartementet J. D. Kramer, är af den s. k. "Altranstätttypen", af hvilka det bland annat finnes ett osigneradt Krafft tillskrivet exemplar å Drottningholm. Detta och det här afbildade äro dock något olika.

Karl XII har naturligtvis varit föremål för många målares arbeten, bland hvilka märkas utmärkta sådana af Michael Dahl, Brenner, konung Stanislaus Leczinski af Polen m. fl.

David von Krafft föddes i Hamburg 1655, elev af David Klöcker Ehrenstrahl. Krafft har såsom hofmålare gjort en mängd porträtt af vårt konungahus.

Ensamt af Karl XII hafva ett trettiotal utgått från hans atelier. Konstnären afled 1724 i Stockholm.

5—6. Johan Filip Lemke (Lembke) och hans hustru.

Dubbelminiaturporträtt å inre sidorna af en silfverask utförd af Lemke.

Bilderna, som skänkts till museet af doktor A. Bredius, äro dock något dunkla. Bättre och af helt annan typ är Lemkes självporträtt å Konstakademien i Stockholm.

Johan Filip Lemke, bataljmålare, föddes i Nürnberg 1631. Den första undervisningen i målning erhöill han hos Evert Decker i Hamburg samt bataljmålaren Jakob Weyer i samma stad. År 1653 reste Lemke till Italien och bodde i Rom, hvarefrån han icke återkom till Nürnberg förrän 1673. Antagligen på förslag af Ehrenstrahl inkallades Lemke af Karl XI, som jämte sin mor drottning Hedvig Eleonora älskade att se Karl X Gustafs underbara bedrifter framställda på duken. Det var sålunda med bataljmålningar, som denne nürnbergerkonstnär förnämligast sysselsatte sig i Stockholm. Som en egenhet anmärker man, att han plögade måla en mycket vacker grå, brun eller svart häst såsom hufvudfigur på sina dukar, hvilken bild ögat först fäster sig vid. Målningarna utgöras af dels karolinska krigsbilder, dels romerska bataljer och jaktscener, hvilka röja en liflig framställning, målade i dunkla grönbruna färger, men äfven någon gång i klarare och starkare kolorit. Tessin, som var en personlig bekant och stor beundrare af L. yttrar sig om hans konstnärskap i följande ord: "Ju mer jag ser Lemkes arbeten, ju mer öfvertygas jag, att han varit en ibland de snällaste bataljmålare, vi hittills haft. Lika dristig som Salvator Rosa, lika rik i sammansättning som Bourguignon, mindre slickad än van der Meulen, mindre svart än Parrocel och, jag vågar säga, mindre tvungen än Jules Romain. En stadig teckning, besynnerligen oförläpelig i hästar, en ånga i luft och rök liksom Wouwerman, väl graderade landskap, artigt skuggade träd, förständig gruppering, väl skilda flockar, rika sammansättningar, fulla af lif, anda och eld; makalösa expressioner, väl förenade färger, en noga vård om hvad kostymer eller bruk och seder kallas, en fri och sinnrik pensel, sinnrika förkortningar vis å vis skugga och ljus". — Så länge Karl XI lefde

erhöill Lembke penningebidrag och uppmuntran, men under den följande regenten Karl XII blef det sämre för Lembke. Han var samtidig med Ehrenstrahl och det förefaller besynnerligt, att, då den senare upphöjdes i adligt stånd och genom sitt konstnärskap vann medborgligt anseende och tillräckligt med inkomster, den förra helt och hållet försvinner i skuggor af nöd och otacksamhet. Lemke afled i Stockholm 1711. Hans taflor finnas å Drottningholm och Karlberg. Såsom bataljmålare var han vår förnämste konstnär under 1600 och 1700-talen.

7. Hugo Grotius (Hugo de Groot)

porträtt i olja af Mierevelt. Grotius är klädd i dräkt af prickigt tyg med den på 1600-talets midt i Holland brukliga stora hvita pipkrakan. Målningen är briljant samt försedd med följande inskription "Actatis 48 A:o 1631".

Hugo Grotius (Hugo de Groot) rättslärd, diplomat. Född 1583 i Delft, där fadern var borgmästare. Redan såsom nioårig skref Hugo Grotius vers på latin och vid elfva års ålder studerade han juridik och historia vid universitetet i Leyden. Vid femtonde året 1598 fick han medfölja holländske ministern Oldenbarneveldt på hans beskickning till Paris, hvarest Henrik IV, som hört talas om Grotii ovanliga gåfvor, gaf honom en guldkedja med sitt kungliga porträtt. Följande år 1599 blef Grotius juris doktor i Orléans samt bosatte sig sedan i Haag såsom advokat. Historiograf i Holland 1603. På grund af inveckling i politiska och religiösa stridigheter kastades han i fängelse å slottet Loevenstein, där Grotius sysselsatte sig med vetenskapliga arbeten. Hans hustru Maria van Reijgersbergh befriade honom äntligen ifrån fängelset genom att hon vid ett besök hos mannen bytte kläder med honom och lät honom undkomma i en bokkista 1621. Grotius flydde sedan till Frankrike och beviljades af konung Ludvig XIII en pension. År 1631 återvände Hugo Grotius till Holland. Han var en af de snillrikaste vetenskapsmännen på sin tid. Såsom teolog och språkforskare öfverträffade han de flesta och som rättslärd ådagalade han en klarhet och grundlighet, som senare tider knappast kan uppvisa. Hans arbete "De jure belli et pacis" är af största vikt för hela den nyare rätts-

HUGO GROTIUS.
Porträtt i olja af Mierevelt.

Öfver porträtt. *Klische: Bengt Sjöbergparre.*
DIRK FOCK, som i dagarne skall dirigera Mozarts Requiem vid Göteborgs Kör-För-
enings stora konserter.

Vid Göteborgs Symfoni-orkester verkar från och med innevarande höstsäsong den unge holländske dirigenten *Dirk Fock* under Tor Aulins sjukdom och jemte Vilhelm Stenhammar. Under denna korta tid har hr Fock emel-
lertid hunnit lämna vittnes-
börd om betydande musiker-
och ledareegenskaper, hvilka
vid framförandet af Mozarts
Requiem i dessa dagar kom-
ma att sättas på ytterligare
prof. Herr F. är dessutom
violinist. — Äfven fru Fock
är i besittning af stor musik-
begåfning; hon har vunnit
framgång å kontinentens och
Englands operascener och
eröfrade Göteborgs musik-
publik vid en där nyligen
gifven konsert. Fru F. åter-
gifver sopranpartiet i Re-
quiem. — Det unga paret
kommer att medverka vid
den välgörenhetsmati é kron-
prinsessan Margareta d. 8 de-
cember gifver å K. slottet.

Öfver porträtt. *Klische: Bengt Sjöbergparre.*
FRU FOCK-ADLA, kapellmäst. D. Focks
maka och sjelf framstående operasångerska.

Forts. från föreg. sida.

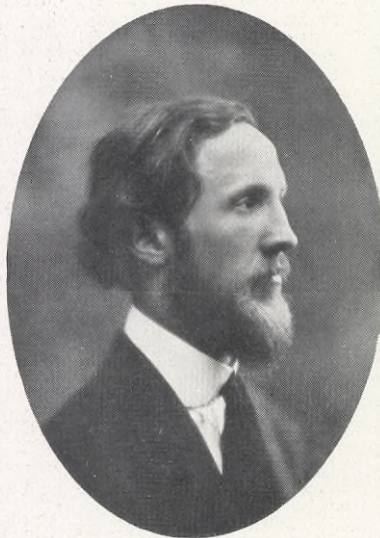
filosofien. Konung Gustaf II Adolf medförde alltid denna bok å sina fälttåg och hyste stor beundran för den snill-
rike författaren. Grotius antog 1634 Axel Oxenstiernas
anbud att blifva svensk ambassadör i Paris, hvarest
han kvarstannade till 1645. Efter sitt afskedtagande
reste Hugo Grotius till Sverige, hvarest han dock ej
emottogs af drottning Kristina så väl som han hade
förtjänt. Den gamle ministern fick emellett vid

sin afresa från Stockholm en större penningssumma,
ett smycke med guldkedja samt ett underhållsbref
på 2000 riksdaler om året. Han hade en svår öf-
verresa och tillika gammal och sjuklig afled han
efter landstigning i Rostock 1645 och ligger begraf-
ven i Delft, där å stora torget finnes hans brons-
staty, modellerad af Th. Stacke. Drottning Kristina
inköpte Grotii bibliotek. Af hans många utgifna
böcker märkes Göthernas historia.

Forts. fr. sid 152.

Tärnö fideikommiss i Husby-Oppunda och Vrena socknar i Södermanlands län innehafves af förre öfversten i armén frih. Harald Strömfelt, bosatt i Stock-
holm. Godsets historia går långt till-
baka i tiden. Å 1433 ägdes det af Knut
Karlsson (Örnfot) och 1442 af Magnus
Laurensen, stamfader för den svenska
släkten Brahe, öfvergick därefter til
hans son Peder Magnusson och sonson
Joachim Brahe, Gustaf Vasas sväger
Egendomen fortfor sedan under en lång
följd af år att gå i arf, merendels från
mor till dotter, inom släkterna Sparre,
Lewenhaupt, Horn, Rosenacker, Örnfelt
och Meijerhielm, tills det i midten af
1700-talet såldes till en Mannerheim och
1795 till landshöfdingen greve Fr. Ström-
felt, som gjorde godset till fideikom-
miss för sin andre son, sedermera ge-
neralmajoren friherre C. M. Strömfelt,
fader till den nuvarande fideikommiss-
sarien.

Den nu brunna slottsbyggnaden, af
sten i tre våningar, uppfördes under
förra hälften af 1600-talet af Ebba Grip
och hennes make Svante Gustafsson
Banér. Af det ursprungliga Tärnö slott, en
liten kvadratformig byggnad, återstå nu-
mera endast några obetydliga lämning-
gar.

Foto. Albin, Paris. *Klische: Bengt Sjöbergparre.*
HANS EKEGÅRDH.

I Galeries Devambez i Paris har den förut
som framstående violinist kände konstnären
Hans Ekegårdh under november månad ut-
ställt ett hundrafemtial taflor som för sin
nya impressionistiskt personliga stil motta-
gits med ett varmt och förstående intresse
af konstkritiken.

Till illustr. å sid. 151.

Enligt de under den senaste
tiden från Mexico ingångna med-
delandena om det *mexikanska*
inbördeskriget synes krigslyc-
kan definitivt hafva öfvergifvit
de presidenten Huerta understöd-
jande förbundstrupperna. Efter
att i en del småträffningar hafva
följts af framgång hafva insur-
genttrupperna den 25 nov. vun-
nit en betydelsefull seger vid Jua-
rez, vid hvilket tillfälle 10,000 man
voro i elden, och därmed, efter
hvad det antages, brutit presi-
dent Huertas makt i norra Mexiko.
Insurgenterna, hvilka företräda
det konstitutionella mexikanska
partiet och till högste ledare
hafva general Carranza, äro un-
der framryckning mot Chihuahua
och Tampico.

Medan mexikanarne kämpa
inbördes, dirigerar Förenta sta-
terna nya stridskrafter mot Me-
xiko. Den amerikanska Atlant-
flottans fjärde division har så-
lunda erhållit order att afgå till
östra kusten af Mexiko och för-
stärka den där liggande 2:a divi-
sionen.

Efter fotografi.

Kliche: Kem. A.-H. Bengt Silfverparre, Ståm-Gö

DE SVENSKA AUTOMOBILVÄGARNE äro ju riks- för att icke säga världsberömda. Med lindrig öfverdrift skulle vår bild kunna iånkas vara tagen från någon "nygrusad" häradsväg någonstades i vårt land. Men i verkligheten återger den de utomordentliga svårigheterna under en bilfärd Kapstaden—Kairo.

Vid den lilla tyska gränsgarnisonen i Zabern, Elsass, har i dagarna tilldragit sig en episod, som i tyskfiendligt agitatoriskt syfte blåst upp till en affär af högpolitisk vikt. Den 19 årige löjtnanten frih. von Forstner lät för någon tid sedan under en instruktionstimme med elsassiska rekryter undfalla sig en del oöfverlagda yttranden, hvilka befolkningen i Elsass fann för sig kränkande och gifvit densamma anledning till våldsamma demonstrationer. Affären har äfven varit föremål för interpellation i tyska riksdagen och framkallat en häftig prässpolemik.

—nuu en förlöpfung har löjtnant von Forstner låtit komma sig till last i det han inför rekryterna fällt ett smädligt uttryck om den franska fanan. Denna bravad, hvilken på skvallerväg kommit till allmänhetens kännedom, har renderat den tyske löjtnanten en utmaning från den franske författaren Paul de Cassagnac, könd som skickli både skytt och fäktare.

Efter fotografi. Kliche: Bengt Silfverparre. PAUL DE CASSAGNAC, som utmanat den tyske löjtnanten frih. von Forstner i Elsass tillfölje dennes smädliga yttranden om den franska fanan.

Vid Berlins spårvägar afprövas f. n. en på vagnarnes framsida anbrakt nyupfunnen skyddsanordning äsedd att förhindra öfverkörningar. De hittills utförda försöken sägas ha utfallit gynnsamt. Vår meddelares påståen de, att tack vare denna anordning 20 personer på kort tid räddats från att massakreras under spårvagnarne, får dock, såsom varande ett allt

för ofördelaktigt vittnesbörd om den tidigare trafiksäkerheten på Berlins gator, stå för hans räkning.

Efter fotografi.

Kliche: Bengt Silfverparre.

DEN SENASTE SKYDDSRÄTTNINGEN Å BERLINS SPÅRVÄGAR.

Foto. Alberg & Preinitz, Sthlm. BYGGNADSRASET VID BRUNKEBERGSTORG I STOCKHOLM.

Kliche: Bengt Stålvareparre

SVERIGES FÖRSTA JÄRNVÄGSBRO AF BETON, ÖFVER FRÖVIÅN, byggd under sommaren och nyligen tagen i trafikbruk. småttärfotografi

Öfver så godt som hela landet rasade den 30 nov. en häftig storm. Hvad Stockholm beträffar, framkallade den häftiga blåsten ett allvarligt missöde vid Brunkebergs torg. Strax före kl. half 3 på middagen fångades den höga byggnadsställningen vid Handtverksföreningens nybyggnad af en orkanartad vindstöt, som slet den loss från muren och kom den att störta samman. Till all lycka fanns intet folk på olycksplatsen och äfven gatan utanför byggnadsskranket var fri från trafikanten. Själva stommen för tegeluppforslingen sviktade och tog törn mot en vidstående mur, som hejdade den i fallet.

I Göteborgs Elektricitetsverks permanenta utställning finnes en alldeles särskild attraktion: en modell af Trollhättans kraftstation och ställverk. Det är icke någon liten död leksak, denna modell, utan en anordning med rinnande vatten, elektrisk belysning m. m. Om äfven ungdomen är speciell beundrare af den utomordentligt väl utförda modellen, har den dock tillvunnit sig också de äldres intresse. Modellen är utförd af en ingenjör vid ofvannämnda verk.

småttärfotografi.

MODELL AF TROLLHÄTTANS KRAFTSTATION OCH STÄLLVERK.

Kliche: Bengt Stålvareparre.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

* Data här nedan.

C. T. LANGE.
Kyrkoherde. — *Alfva, Visby st.*
90 år 7 Dec.

T. BOSSON.
F. d. Kontr.-prost Kyrkoh. —
Källstorp, Lunds st
80 år 9 Dec.

A. E. HOLMSTRÖM.
Guldsmed. — *Stockholm.*
75 år 26 Nov.*

E. LILJESTRAND.
Direktör. — *Stockholm.*
65 år 9 Dec.*

S. O. NYLANDER.
F. d. Statsråd. — *Axelfors.*
60 år 4 Dec.*

S. G. F. T. RAMEL.
Friherre Nyutnämnd envoyé i
Kristiania.*

O. A. H. EWERLÖF.
Jur. kand. Nyutnämnd Kabi-
nettssekreterare i Utrikesdep.*

K. A. B. AMUNDSON.
Kapten. Sv. militärattaché —
Paris 40 år 29 Nov.

B. A. LEIJONHUFVUD †.
Frik. F. d. Trafikdirektör. —
Stockholm F. 30. † 25 Nov.*

E. M. VON SCHEELE †.
Fabriksdirektör. — *Alfvesta.*
F. 39. † 10 Nov.

A. HOLMBERG †.
Handlande. — *Malmö.*
F. 56. † 10 Nov.

J. BLOMBERG †.
Byggmästare. — *Täby.*
F. 66. † 7 Nov.*

AUAUST EMANUEL HOLMSTRÖM. Arbetade på sin tid hos prof. Molin och utförde därunder bl. a. ciseleringsarbetet å Molinska fontänen, Karl XII:s staty, samt å svenska kvinnornas brudgäva till däv. kronprinsessan Lovisa. Har dessutom utfört ett stort antal bröstbilder o. medaljonger i brons. r sedan 75 anställd v. numera Mynt- o. just-verket såsom biträde v. kontrolleringen af guld- o. silverföremål. Etabl. 84 egen juvelerareaffär i Stockholm.

ERIK LILJESTRAND. Under 25 år tjänsteman v. brand- o. liförsäkr.-a.-b. Sveas huvudkontor i Göteborg; sedan 98 verkst. direktör f. brandförsäkr.-a.-b. Norrland, Stockholm.

OSKAR NYLANDER. Stud.-ex. 73, afg.-ex. fr. Tekn. högsk. 77, disp. o. verkst. dir. f. Axelfors fabr.-a. b. sedan 79. Led. af Riksd. A. K. 91—93 samt 97—11; led. af statsutsk. 98—04 samt 98—09, statsresvisor 96—97 o. 05—07. Statsråd o. chef f. Jordbr.-dep. 09—11. Led. af K. Landtbr.-akad. Biogr. o. helsid.-portr. årg. XII: 25.

FREDRIK RAMEL. F. 72. Stud.-ex. 90, jur. kand. 94, attaché i Paris 96, fi. andre sekr. i Utrikesdep. 97, ord. 99, förste sekr. 03, legat.-sekr. i Köpenhamn 05, legat.-råd i Berlin 06, kabinettssekr. 08, i dagarne utnämnd till envoyé extra ordinaire och ministre plénipot. i Kristiania efter frih. G. Falkenberg som öfverlyttas till samma post i Madrid.

OSKAR EWERLÖW. F. 76, jur. kand. 1900, attaché i utrikesdep. 04, efter tjänstgöring i Bryssel 05 tillhört rättsafd. i dept, afdelningsens chef o. kansliråd 07; i dagarne utnämnd till kabinettssekreterare i Utr. kesdep.

ABRAHAM LEIJONHUFVUD †. U.-löjtn. v. K. Flottan 49, tjänstgj. som batterichef å St. Barthelemy 62—65, kaptenlöjtn. v. Flott. reservstaf 69.

Tjänsteman v. Stat. järnv.-trafik. 66, stat.-inspektör 66—72, traf.-dir.-assist. 72, trafikdirektör 76, äig. v. uppnådd pens.-ålder. På sin tid led. af direktionen f. Ränste- o. kap.-försäkr.-anst.

MEDDELANDE

till H. 8. D:s Medarbetare.

Skönlitterära bidrag,

hvilka städe i tu: och ordning snarast granskas,
HONORERAS OMEDELBART EFTER AN-
TAGANDE eller returneras i motsatt fall derest
20 öre porto åtföljt manuskript :: :: ::

BLIF MEDARBETARE I HVAR 8 DAG
Redaktionen.

Forts. fr. sid. 150.

ning, tyra skorstenar som små hörntorn, en vackert sirad dörr kronad af ett rundbågsfönster, stängd också den; med ett lägre rum på hvar sida, de hade spinnrocksfönster på alla tre väggarna, men bara genom ett kunde man se in i de tomma kamrarna, de andra voro blindfönster. På baksidan hade stora rummet två höga fönster; det var också tomt, med nischer i hörnen och fula, tydliga nya målningar på väggarna.

Fönstren sågo ut öfver en terrass liksom gårdsplanen eröfrad af gräs och vildblomster: röd- och hvitklöfver, stinknäfva och baldersbrå, Johannisört och röllika, blåklockor och solögon. Kring gräsbacken gick en häck af krusbär och mabär, slån och nypon och pimpinellros; därofvan några frukttyngda apalar bland strandens alar och där bortom sundet med sina vida vassar.

Gården vaktades af två små hvita flyglar, riktiga lekstugor. Den enas vackra dörr med gröna speglar inom gul ram stod öppen; utanför fönstret till kammaren hängde grönskan som en tjock gardin, därinne rådde en mild grön skymning. Där stod en gammal murad kakelugn och drömd i ett hörn, men på väggarna hängde trasor af nya brunrosiga tapeter. Då var förstuskåpet mycket finare: dess vägg var beklädd med en stilfull sommarglad gammal tapet med gröna slingor på hvit botten.

Midt på gården stod en stor stubbe af dubbel manshöjd, utan en gren eller en kvist. Och under en hästkastanjes låga täta hvalf stod en flat sten upprest med några konstiga halft igengrodda krumelurer på framsidan.

Inte en människa här heller — inte ett ljud annat än vingladder och småfågelpip, prassel af fallande löf och torrt gräs, och brusset af blåsten i kronorna.

- Si — si, här vill jag bo! sa hon.
- Sitt — sitt, här ska vi bo! sa han.

De klättrade på väggar och tak, på stammar och grenar, de knackade på dörrar och fönster, plockade frön och skalade dem, fastkilade i fönsterspringorna och i rappningens sprickor.

De undersökte allting, högg fast sina små klor och stack in sina spetsiga näbb öfverallt.

— Fint, fint! sa hon och slog till på stubben på gårdsplanen.

— Fint, fint! sa han och slog ner på stenen under hästkastanjen. Sitt, sitt — här är vårt rike, ditt och mitt!

— Och vårt! susade det öfver marken af många hviskande röster. Det var gräset och klöfvern och alla de vilda blomstren.

Då rök han till. Där hördes också en annan stämma, dämpad men djup. Den kom ur den gamla hästkastanjes krona — han som stod där och sträckte ut sina breda kraftiga händer liksom till skydd öfver stenen på kullen.

— Tyvärr, tyvärr, sade han. Det är ert nu, satoriket. Lustgården är för längesedan fallen i fiendehänder — förfallen och förödd.

Nötväckhanen hade fattat mod och flugit upp på en gren i närheten, och honan hade satt sig bredvid honom.

— Pytt pytt! ropade han. Här är fint som det är. Här är riktigt bra, tycker jag.

— Det tycker jag med, sa hon.

— Fint som det är! upprepade hästkastanjen. Jag minns, jag minns. Gårdsplan och gångar täckta af sand, snygga och rena. Alla frukträd dignande under frukter och bär, söta och saftiga. Alla stammar omslingrade af klångrosor, kransade af prakt-

blomster, ädlingar från främmande land. Alla gräsmattor jämna och blanka som golf, utan ett ogräs eller ett skräpande löf — alla häckar klippta, täta, räta och släta som murar. Och alla dessa klingande namn: Adams Dahl och Evas Dahl, Jennihill och Sophienlust, Christinælund och Lovisælund, Ter-mopolis och Caput Bonæ Spei, Isola Bella och Plenum Plenum!

— Det var mycket grannlåter, tyckte nötväckhanen. Men nog är det lika treiligt här ändå.

— Här svärmade ädla män och sköna damer i siden och sammet, i spetsar och krås, fortsatte kastanjen. Här speltes harpa och klavér och lästes poesi i Linné-paviljongen, här lektes på planerna och dryftades djupa lärda frågor i alléerna och hviskades i grottornas skymning under kronornas hvalf.

— Gudskelof att det är slut! tyckte nötväckhanen halfhögt, och honan fnittrade.

— Borta äro alla, fortsatte kastanjen. Förgången är all prakt, förstummad fästens glädje, förtonad de stilla stundernas drömande harpoklang. Men ännu talar stenen här: "At Carl von Linné. Vill du veta hans verk, så se dig omkring!" Och ännu sväfa hans och hans vänners andar kring sollysta gyllene kronor, bland fallande löf och hviskande visnande blomster! Jag hör deras röster, svaga och fjärran men odödliga. Aldrig ska ni kunna öfverrösta dem med ert gälla pip, ni fladdrande småfågeliolk. Och ni, åkrarnes ogräs och hagarnas vildmän — praktblomstren från fordom ha ni förlorat, men oss gamla trädjättar och vår furstesläkt rå ni inte på. Vi stå kvar, och våra ättlingar spira ur vår mull och stå här efter oss, och deras efter dem — till att för kommande sekler tälja sagan om Blomsterkungens och hans vänners lustgård!

Här tystnade den gamla hästkastanjen, släppte några taggiga frukthollar, sänkte sina kraftiga händer öfver minnesstenen och slumrade åter in i solsenket djupt och lugnt.

— Så mycket bättre för oss, så mycket bättre för oss! ropade nötväckhanen, och paret flög tillbaka till stubben på gårdsplanen, och där hittade de snart en den allra yppersta kammare med en rund glugg, alldeles lagom stor för att de själfva skulle kunna krypa in och ut. För en klumpig kråka var det inte lönt att försöka, inte ens för den smidigaste ekorre.

De flögo rundt omkring stammen och kvittrade och lekte i solen. Och sen var jag inte med längre — jag sade dem farväl och lycka till och drog mina färde från Åholmsparkens paradisk.

INNEHÅLL

Domprosten, förste teol. prof. i Uppsala A. H. Lundström (biografi och helsidesporträtt). — Erkebiskop J. A. Ekman †. — Missionsvärldskongressen i Haag. — Krigsrätten i Falu-affären. Stockholms gymnastikförening i Amerika. — Tärnö slott härjadt af eld. — Dirk Fock. — Fru Fock-Adla. — Hans Ekegårdh. — Bilder till svenska dagskrönikan. — Svenska missionsfältet i Ost-Turkestan. — Inbördeskriget i Mexiko. — Brokigt utomlandsnytt. — Svenska porträtt i utländska samlingar. — Veckans porträttgalleri. — "Höst i Åholmsparken" af Karl-Erik Forslund.

Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan särskildt medgifvande förbjudes vid laga nödförlä.